

ἡ ἀθηναία μᾶς ἐπλήξει μὲ ἓνα ὄνομα, ἡ Ἰλιάδα εἶναι ἡ ἔμπρακτὴ ἀπίδειξη τῆς δυνάμεως τῆς δημοτικῆς μας γλώσσας καὶ ἔτσι, ἐφαρμόζοντας τὸ ubi tres ibi ecclesia, σὰς ἐκφράζουμε τὴ βαθύτατη εὐγνωμοσύνη τῆς γλωσσικῆς ἐκκλησιαστικῆς, γιατί μὲ τέτοιο θεμέλιο δὲν ἔχει νὰ φοβηθῇ τὴ βροχὴ καὶ τὸ χαλάζι. Ἀκόμα τὸ οἰκοδόμημα εἶναι ἀτέλειωτο, μὰ καμιά ἀπὸ τίς καταγίδες δὲν τὸ κούνησε. Μία-μία αἱ πετρίτσες ἀραδιάζονται, καινούριοι ἔρχονται κάθε μέρα χτίστες γιὰ νὰ βοηθήσουνε κι αὐτοὶ στὸ τέλειωμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς, ὅλοι χωρὶς μεροδοῦλι μὰ ἔμπνευσμένοι μονάχα μὲ τὴν ἰδέα ποὺ αὐτὴ καὶ μόνο τοὺς δυναμώνει. Μὰ ἀκόμα εἶναι ἀτέλειωτὴ ἡ ἐκκλησιαστικὴ—οἱ τωρινοὶ χτίστες δὲ φτάνουν, γι' αὐτὸ, ἂν ἔχουνε ἀληθινὴ ὄρεξη νὰ ἰδοῦν ἐπὶ τέλους ἔπειτα ἀπὸ τόσον κόπο τελειωμένο ἔτοιμο τὸ πελώριο οἰκοδόμημα, χρειάζεται ν' αὐξήσουνε τίς τάξεις τους—κοντὰ στὴ χριστικὴ νὰ γίνουν καὶ «ψαράδες ἀθρώπων». Ἔτσι ἀντιλαμβανόμαστε κ' ἐμεῖς τὰ καθήκοντά μας—κι' ἂν πολλοὶ ἀπὸ μᾶς, μὴ ὄντας εἰδικοί, δὲν μποροῦν παρὰ πολὺ ἀσήμαντὴ δουλειὰ νὰ κάνουν γιὰ τὸ χτίσιμο, ὅμως δὲ θὰ ἀφίσουν ποτὲς εὐκαιρία χωρὶς νὰ ἐργαστοῦνε στὰ γερά γιὰ τὴν ἀπόχτηση καὶ ἄλλωνε συντρόφων. Καὶ κάθε προσηλυτισμὸς ποὺ θὰ κατορθώνουμε—δεχθῆτε τον ὡς ἔμπρακτὴ ἔκφραση τῆς μεγάλης εὐγνωμοσύνης μας. Μὲ ἄπειρο σεβασμὸ. (Ἰπερογραφή)

Γ. Γ. Γιὰ τὸ Εὐαγγέλιο δὲ σὰς ἔγραψα—γιατί αὐτό, σὰ μονάκριβο, ἀκόμα δὲν κυκλοφόρησε.

ΣΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ ΜΟΥ

ΣΤΑΜΑΤΗ ΝΙΚΟΚΑΒΟΥΡΑ

Οἱ ἄγγελοι ἔτοιμάζονταν
στὰ οὐράνια νὰ γυρίσουν, ἔ
τὴν Ἄνοιξη ἀφοῦ φέρανε
στὴ γῆ μας συνοδιά,—
οἱ σάλπιγγές τους σημαιναν
γοργὰ χορὸ νὰ στήσουν,
κ' ἐκεῖνη ἔρχοντο δάκρυα
τοῦ χωρισμοῦ πικρά.

Λευκὸ ἄγγελουδί πῶστευε,
στοῦ κόσμου αὐτοῦ τὰ πάθη,
σὲ μάννα ὁ Πλάστης ἄχαρη
ἐλπίδα νὰ γενῇ,
μὲ μῦθς κάπουθε πρόβαλε
κι ὄμπρός τους τὸτ' ἐστάθη :—
τὸν κόσμο, λέει, πικραίνονται
νὰ βλέπω ποὺ πονεῖ.

Τὰ κάλλη του ἐμαράθθηκαν
στὴ χώρα τοῦ θανάτου,
μ' ἀκόμα ὄλο κυμάτιζε
σὺν ἴστρο τούρανου,
καὶ λένε πὼς δὲν πρέπεται
τὰ θάνατο ἐδῶ κάτω
νὰ λύσῃ στὰ ἔρμα χρώματα
τοῦ Χάρου τοῦ σκληροῦ.

Σταμάτησαν καὶ ζήτησαν
τῆς Ἄνοιξης λουλουδία,
κι ὄλολαμπρα τὸ στόλισαν
νὰ πάρη νιὰ ὁμορφιά :
στὸ στόμα ὅλοι τὸ ἐφίλησαν
καὶ μὲ γλυκὰ τραγοῦδια
τὸ ἔφεραν στὸν παράδεισο
κι αὐτὸ γιὰ συντροφιά.

ΣΠ. ΡΙΓΓΑΣ

Ο "ΝΟΥΜΑΣ,"

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Συντάκτης: Ν. Α. ΠΟΡΙΩΤΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΠΗΠΟΚΡΑΤΗ, Ἄρ. 11, ΑΘΗΝΑ

Συντρομὴ χρονιάτικη: Γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ γιὰ τὴν Κρήτη δρ. 10. Γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ φρ. χρ. 12 1/2.—Γιὰ τίς ἐπαρχίες δεχόμεστε καὶ τρίμηνες συντρομές (3 δρ τὴν τρίμηνιά).—Κανένας δὲ γράφεται συντρομητῆς ἂ δὲ στέλνει μπροστὰ τὴ συντρομὴ του.

20 λεπτὰ τὸ φύλλο, 20.—Τὰ περασμένα φύλλα πουλιῶνται στὸ γραφεῖο μας στὴ διπλὴ τιμῇ.

Βρίσκεται στὴν Ἀθήνα σ' ὅλα τὰ κίβσκια, καὶ στὶς ἐπαρχίες στὰ Πραχτορεῖα τῶν Ἐφημεριδῶν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

ΑΚΕΦΑΛΟΙ ΚΙ ΑΣΚΗΜΑΤΙΣΤΟΙ—ΕΠΙΣΗΜΟ ΞΕΣΚΕΠΑΣΜΑ—Η ΠΡΟΠΟΣΗ ΤΟΥ—ΤΟ ΣΤΕΜΜΑ ΚΙ Ο ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ.

«. . . ΕΙΝΑΙ ἐπιβεβλημένον οἱ ἀνεξάρτητοι νὰ συσπειρωθῶσι περὶ τὸν κ. Βενιζέλον, πειθαρχοῦντες καὶ ὄχι φλυαροῦντες, ἐργαζόμενοι σοβαρῶς καὶ ὄχι φωνάζοντες μὲ δυνατὴν φωνὴν ἐν τῇ Βουλῇ διὲ «ὁ λαὸς ἀναμένει πότε θὰ συντριβοῦν τὰ κόμματα». . .

Τὴ συμβουλὴ τὴ δίνει ὁ φίλος ματρός καὶ ὑφηγητῆς κ. Γ. Λυμπερόπουλος σ' ἓνα ἄρθρο του, «Τὰ νέα κόμματα», τυπωμένο στὴ «Λακεδαιμόνα» τῆς Σπάρτης. Καὶ τὴ συμβουλὴ αὐτὴ χρέος ἔχουνε νὰ τὴν ἀκούσουν οἱ ἀνεξάρτητοι, ἀφοῦ ὁ λαὸς τοὺς ἔστειλε στὴν Ἐθνοσυνέλευσιν ὄχι νὰεροκοπανίζοντες καὶ νὰεροφοβερίζοντες, μὰ νὰ δουλέψουνε σοβαρὰ καὶ συνετὰ γιὰ τὸ καλὸ τῆς πολιτείας.

Στὸ φωτεινὸ αὐτὸ ἄρθρο του ὁ κ. Λυμπερόπουλος δείχνει καὶ μὲ ποιόνε τρόπο μποροῦνε νὰ συνεργαστοῦνε μὲ τὸν κ. Βενιζέλο κι αὐτοὶ ἀκόμα οἱ σοσιαλιστάδες καὶ οἱ Θεσσαλοὶ βουλευτῆς, ποὺ σταλθήκανε στὴν Ἐθνοσυνέλευσιν ἀπὸ τὸ λαὸ μὲ ὄρισμα ἐντολὴ καὶ ὄχι μοναχὰ γενικὰ κι ἀόριστα ὡς ἀνεξάρτητοι.

Γιὰ νὰ χτυπηθοῦνε ἀποτελεσματικὰ τὰ παλιὰ προσωπικὰ κόμματα ἀνάγκη πᾶσα νὰ συναγρινηθοῦνε οἱ ἀνεξάρτητοι καὶ ν' ἀναγνωρίσουν ἓναν ἀρχηγό. Ἀλλιῶτικα, καθὼς στριφογυρίζουν τώρα ἀσύνταχτοι κι ἀκέφαλοι μέσα στὴ Βουλῇ, παύουνε νὰναι ἀνεξάρτητοι καὶ γίνονται, χωρὶς νὰν τὸ θέλουν καὶ χωρὶς νὰν τὸ καταλαβαίνουνε, σύμμαχοι τοῦ Θεοτόκη καὶ τοῦ Ράλλη.

ΤΗΝ Τετράδη, ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς ξεσκεπάστηκε, ἐπίσημα πιά, ἡ δεινὴ μας κατὰστασι, ἡ ἐξωτερικὴ καὶ ἡ ἐσωτερικὴ. Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς μίλησε ἀνοιχτὰ, ξέσκεπα, δίχως νὰ κρύψει τὸ παραμικρὸ, κι ἀπὸ τὸ λόγο του ἓνα συμπέρασμα βγήκε, ἓνα ἄγριο συμπέρασμα : ΧΑΝΟΜΑΣΤΕ.

Οἱ Ἐθνικοὶ πατέρες ποὺ σταλθήκανε μέσα στὴ Βουλῇ

γιά να μᾶς βγάλουνε ἀπὸ τὴ δεινὴ αὐτὴ θέση, γιὰ νὰ μᾶς σώσουνε. δὲν τὸ νιώσανε αὐτό, καὶ νὰ, γιατί ἀντὶ νὰ μποῦνε στὴ δουλιὰ ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή πού πατήσανε στὴ Βουλὴ, μπήκανε στὰ λόγια καὶ στὰ λόγια ἀκόμα ἀρμενίζουνε καὶ θάρμενίζουνε.

Καθεμέρα γράφουν οἱ ἐφημερίδες πὼς «ἐπίκειται εἰσβολὴ τῶν Τούρκων εἰς τὴν Θεσσαλίαν». Μὰ πρὶν μποῦνε οἱ Τούρκοι στὴ Θεσσαλία, μπήκανε σ' ἰλάκαρη τὴν Ἑλλάδα αὐτοὶ οἱ ἀλιτήριοι, πού λέγονται βουλευτὲς ἢ πληρεξούσιοι, καὶ τὴν καταρημάζουνε. Ὅσοι ἀκούσανε τὸ λόγο τοῦ κ. Δραγοῦμη τὴν Τετράδη στὴ Βουλὴ, καὶ ὅσοι τὸν διαβάσανε τὴν Πέμτη στὶς ἐφημερίδες, θὰ βρήκανε πὼς σήμερὰ οἱ βουλευτὲς μᾶς εἶναι πῶς ἐπικίνδυνοι ἀπὸ τοὺς Τούρκους, γιατί, ὅπως φέρονονται, δείχνουνε σὰ νὰ συμμαχίσανε μὲ δαυτούς γιὰ νὰ μεταβάλουνε τὴν Ἑλλάδα σὲ Πολωνία, καθὼς εἶπε ὁ κ. Προβουπουργός.

Σὲ Πολωνία! . . . Τὴν ἴδια Ἑλλάδα, πρὸ τρία περίπου χρόνια, ἓνας ἄλλος πρωθυπουργός, ὁ κ. Θεοτόκης, ἀπὸ τὸ ἴδιο βῆμα, μᾶς τὴ ζουγάρωσε ἀ ν θ η ρ ἦ, ἀ ν θ η ρ ὀ τ α τ ἦ καὶ μέσα κι ὄξω. Σὲ τρία χρόνια λέτε νάλλάξανε τόσο τὰ πράματα; Βέβαια κι ἀλλάξανε, ἀφοῦ βρέθηκε σήμερὰ Ἑλληνας πρωθυπουργός πού δὲ δίσταξε νὰ βροντοφωνάξει τὴν ἀλήθεια, ὅσο μᾶλλον καὶ ὅσο ἄγρια καὶ ἄν εἶναι, καὶ νὰ μᾶς δείξει πὼς πᾶν μιὰ ἄγρια σωτηρίας μᾶς ἀπόμεινε, ἢ Ἀλήθεια.

*

Κι ὁ δεύτερος λόγος του σὺν τὸν πρῶτο. Ἡ πρόποσι τοῦ δηλ. κάτου σὸ Φάληρο, σὸ τραπέζι πού τοῦ κάμανε οἱ συντεχνίες κλπ. Ὅχι φουσκωμένα λόγια καὶ λυρισμοὶ καὶ ψευδοσυγγιγνήσεις. Λίγα λόγια καὶ ζουμερά. Καὶ πρόποση—μὲ τὸ συμπάθειο, κύριε Λεβίδη—Ἑγγλέζικη, πού σημαίνει ἀντιρωμαϊκὴ.

Ἔστερ' ἀπὸ τρεῖς τέσσερες τέτιες πρόποσεις σὺν τὴν προχρῆσιν τοῦ κ. Βενιζέλου, ὁ κ. Λεβίδης κι ὁποῖος ἄλλος πολιτικὸς θὰν τὸ καλοσυλλογίζεται νανοῖζει τὸ στόμα του σὺν προσκαλιέται σ' ἐπίσημο πολιτικὸ τραπέζι.

Ἀλήθεια κι ἀπαλήθεια αὐτὸς ὁ Κρητικὸς πάει νὰ μᾶς χαλάσει τὰ μακάρια πολιτικά μας συνήθεια πού ζυμωθήκαμε καὶ σαπίσαμε μὲ δαυτὰ χρόνια καὶ καιρούς.

ΜΕΡΙΚΟΙ ἀλαφρόμυαλοι τὸ πιστέψανε καὶ τὸ τελείωσανε κιόλας πὼς ὁ κ. Βενιζέλος, μιὰ καὶ τὰ κ α τ ἄ φ ε ρ ε, λέει, νὰ βγεὶ βουλευτὴς, ἀλλάξε ἀμέσως ἰδέα γιὰ τὸ Στέμμα καὶ ἀπὸ δημοκρατικὸς ἔγινε μοναρχικὸς!

Νὰ σου θυμῶς κι ὁ Γρανίτσας ποῦρεται σὸ «Χρόνο» τῆς Τετράδης καὶ ἀποδείχνει μὲ τὰ κείμενα (scripta manent, πού λέγανε κ' οἱ Λατίνοι τοῦ κ. Κανελλίδη) πὼς ὅσα εἶπε ὁ κ. Βενιζέλος γιὰ τὸ Βυσιλιὺ σὸ λόγο πού βγαλε ἀπὸ τὸ μυαλό του τοῦ «Μεγ. Ξενοδοχείου» στὶς 5 τοῦ Σεπτεμβρίου, τὰ ἴδια καὶ ἀπαράλλαχτα ἔγραψε καὶ σὸ Χαυτότικο «Κήρυγμα», δυὸ φορές κοντὰ κοντὰ, στὰ 1902, σ' ἐποχὴ μάλιστα πού βρισκότανε στὰ μαχαίρια μὲ τὸν Πρίγκηπα Γεώργιο.

Ὡστε ὁ κ. Βενιζέλος δὲν ἀλλάζει γνώμες καὶ πεποιθήσεις, σὺν τοὺς πολιτικούς τῆς Ἀθήνας, κάθε ὅρα καὶ στιγμή, μὰ ἔχει μὲ τὸ ἰδέυ σκηματισμένη γιὰ τὸ κάθε ζήτημα κ' ἓνα πρόγραμμα ὀρισμένο, ὄντας σ υ ν ε π ἦ ς σὲ ὅλα του καὶ ἀφίνοντας τὴν ἄ σ υ ν ἔ π ε ι α σὲ κείνους πού ζητάνε νὰν τοῦ τὴ φορτώσουνε στὴ ράχη του.

Τ Ο Ζ Η Τ Η Μ Α Μ Α Σ

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ.—Ἀπὸ τὴν «Ἑστία» τῆς 19 Σεπτ. σελ. 4, στήλη 1: «Μᾶς ἐδόθη ἡ ἐξήγησις—παρ' ὀλίγον νὰ εἴπωμεν ἀπολογία—ὅτι ὁ κ. Βενιζέλος, ἀναγινώσκων τὸν «Νουμᾶν» εἰς τὴν Βουλὴν, ἐμελέτα τὸν λόγον του, μεταφρασμένον εἰς τὴν Νουμαδικὴν διάλεκτον.»—Ἔτσι λέει ἡ «Ἑστία».

Ἀπὸ τὴν πειραιώτικη «Σφαῖρα» (17 Σεπτ.) μαθαίνουμε πὼς ὁ κ. Γ. Μιστριώτης «ἐξέδωκε κατ' αὐτὰς τὸν τέταρτον τόμον τῶν ἀπαραμίλλων αὐτοῦ ρητορικῶν λόγων», ὅπου μαζὶ μ' ἄλλα εἶναι καὶ «προσφώνησις πρὸς τοὺς Ζακπιδίτας, λόγος ἐκφωνηθεὶς ἐν τῇ Ἀρσακείῳ Ἀθῆνῶν καὶ ἄλλα δημοσιεύματα περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος, ἐν ᾧ ὁ κ. Μιστριώτης κατέκτησε τὴν ἐθνικὴν εὐγνωμοσύνην διὰ τοὺς νικηφόρους ἀγῶνάς του ὑπὲρ τῆς ἐπικρατήσεως τῆς καθαρευούσης.» Ἀμήν!

ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ.—Αὐτὸ ἀπὸ τὴν «Ἀκρόπολι» τῆς 17 Σεπτ., αἰωνίως γιὰ τὸ Μιστριώτη:

«Περὶ Κατσαντωνιάδος καὶ δὲν συμμαζεύεται.

Ξέρετε τί ἐστὶ «Κατσαντωνιάς»;

Ἐὰν ὄχι, ἐρωτήσατε τὸν Μιστριώτην νὰ σᾶς τὸ πῆ: «Ἐἶνε ἔργον μέγα, τοῦ ἀειμνήστου Ἀντωνιάδου, τὸ ὅποιον ὑπεβλήθη εἰς τὸν Βουτωναῖον ἀγῶνα, οὗτινος ἐγὼ [ὁ Μιστριώτης δηλ.] ἐγενόμεν ἐισηγητής. Δὲν ἠδυνήθη μὲν νὰ βραβεύσω τὸ μέγα ἔργον διὰ τὸν τεχνικὸν λόγον, ὅτι εἶχεν ἐνότητα χρόνου καὶ οὐχὶ ὑποθέσεως, ὡς ἀπικτούσιν οἱ κανόνες τῆς τέχνης. Ἐθαύμασα ὁμῶς τὸν ἄνδρα, διότι εἶχεν ἐνστερνισθῆ ἐλόκληρον τῶν Τευρικομάχων τὸ μένος».

Αὐτὰ τὰ παίρνομεν—λέγει ἡ «Ἀκρόπολι»—ἀπὸ ἓνα γράμμα τοῦ γηραίου καθηγητοῦ πρὸς τὴν Κρητικὴν «Ἀσπίδα», εἰς τὸ ὅποιον συνιστᾶ εἰς τοὺς Κρητας δημοδιδασκάλους νὰ εἰσαγάγουν τὴν «Κατσαντωνιάδα» στὰ σχολεία των, διότι «μὲ τοιαῦτα βιβλία καὶ ποιήματα, διεγείροντα τὸν θαυμασμόν πρὸς τὰ ἔργα τῶν πατέρων μας, θὰ διεκτιρήσῃ ἡ Κρητικὸς λαὸς τὰς πολεμικὰς του ἀρετὰς». Ὅριστε λοιπόν, κύριοι, ὅτι ἔχομεν τέτοια ἀριστουργήματα καὶ ἡμεῖς δὲν τὰ ζεύρομεν. Πῶς οἱ ἀρμόδιοι δὲν ἐνήργησαν τόσα χρόνια νὰ εἰσαχθῆ τὸ βιβλίον καὶ ἐδῶ; Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς θὰ εἶχε γίνῃ ἕως τὴν ἰσχυρὰν πολεμικώτατος.—Πῶς;

ΓΙΑ ὅσα δὲ φροντίζω, γιὰ κείνους πού τὸ ἔργο τους κακὸ μοῦ κάνει ἢ πού δὲν μπορεῖ νὰ μὲ κάμει νὰ προσέξω, κάτι τι μοῦ λέει νὰ φεύγω μακριὰ καὶ νὰ τσιπαῖνω.

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ